

Pääkirjoitus

Varpu Kettunen
Muistiliiton eläkkeelle jäävä toiminnanjohtaja

Oven raosta

Kuva: Jan Fredriksson

Lähes seitsemäntoista vuotta sitten aloitin työt silloisessa Alzheimer-keskusliitossa. Työvuoteni ovat nyt tulleet täyteen ja uudet haasteet eläkeläisenä odottavat. Raivatessani työhuonetta seurajalleni käsiini osui monia sellaisia tapahtumia ja asioita, jotka ovat arjessa ajan myötä unohtuneet eikä ole niitä aktiivisesti muistellut. Yhden muistelon haluan jakaa kanssanne:

Olen aina ollut hiukan laiska harrastamaan mitään erikoista. Olen helposti syttyvä, mutta moni mieleinenkin harrastus on lopahnut jo alkumetreillä. Kun äitini 80-luvun lopulla sairastui Alzheimerin tautiin, menin mukaan perustettavaan dementiayhdistykseen. Ajatuksenani oli olla toiminnassa mukana sen aikaa, kunnes itselleni selviäisi tuo kummajainen *dementia* ja siihen liittyvät ongelmat. Toisin kävi tällä kertaa, kun harrastus vaihtui työksi. Entinen työni kovan rahan ja busineksen maailmassa sai jäädä ja tilalle tuli intohimoinen tarve tehdä jotain sellaista, josta hyötyisin minä ja ehkä muutkin ihmiset. Luulen, että ajatuksissani oli silloin tarve tehdä hyvää, tarve, joka aikoinaan on ollut monen kansalaisjärjestön toiminnan lähtökohtana.

Tyhjentäessäni työhuonettani käteeni sattui henkilöhaastattelu, joka oli tehty työni alkuaikoina. Oli aika pysähdyttävää todeta, että oma syyllisyyteni on ollutkin se voima, joka on kannustanut ja antanut sysäyksen hypätä aivan tuntemattomaan sosiaali- ja terveydenhuollon maailmaan. Kerron haastattelussa toimittajalle olleeni täysin avuton sosiaalihuollon palveluiden viidakossa silloin, kun äitini arkiselviytymisen huoli oli suuri eikä saanut hänelle oikeanlaista hoitoa järjestymään.

”Tulin tänne parantamaan omaa syyllisyyttäni”, olen kommentoinut silloin aika vahvastikin.

Syyllisyys on aikaa myöten jäänyt. Riittämättömyys on toki tullut tilalle, meille kaikille. Liiton toiminnan alussa 90-luvulla sairastuneita tilastoiitiin olevan 60 000. Nyt luku on kaksinkertaistunut. Liiton toiminnan alkuvuosina kampanjoitiin Dementia ei valikoi uhrejaan -teemalla, nyt kehoitetaan Pidä pääsi – ajattele aivojasi. Toiminnan painotus on kohdentunut myös ennakoivaan ja ennaltaehkäisevään toimintaan eikä pelkästään alku-

Tule viettämään kanssamme **Maailman Alzheimer**

Lue lisää Muistiliiton jäsenyhdistysten

Ledare

Varpu Kettunen

Alzheimer Centralförbundet r.f.:s verksamhetsledare som nu går i pension

Översättning Thomas Rosenberg

På tröskeln

vuosien laitoksessa selviytymisen teemoihin. Näistä ovat syntyneet vuosien työn haasteet. Johtajuuden haasteet taas syntyvät potilas- ja omaisjärjestötyössä intohimojen ja realiteettien oikeanlaisesta kohtaamisesta.

Omaa toimintaani on ohjannut omaistyö ja omaisen selviytyminen silloin, kun sairaus kohtaa perhettä. Tästä minulla on itselläni kokemusta. Näen edelleen erittäin tärkeänä sen, että kaiken vaikuttamisen, edunvalvonnan, kehittämisen ja kansalaisjärjestötyön lähtökohdana tulee olla sairastunut ja hänen omaisensa. Tästä lähtökohdasta luodaan oikeanlaiset arvot koko toiminnalle.

Liiton järjestötyö on näiden vuosien aikana kehittynyt huomasti. Kahden hengen toimistosta on kasvanut 18 hengen työyhteisö. Leenankoti on kasvanut 9 asiakaspaikan yksiköstä 24-paikkaiseksi hoivakodiksi. Yhdistyskenttä on kasvanut 12 yhdistyksestä 44 yhdistyksen valtakunnalliseksi verkostoksi. Kaikki on saatu aikaan yhteisellä ponnistuksella ja monien teidän asiantuntijoiden työpanoksella ja tahdolla vaikuttaa muistisairaiden ihmisten ja heidän omaistensa oikeuksiin ja elämänlaatuun.

Haikeana, mutta hyvillä mielin jätän paikkani seuraajalleni Susann Mörckille. Toivon Susannille yhtä antoisia työvuosia kuin omani ovat olleet.

Yksin ei kukaan pärjää. Hallitus on ohjannut vuosien varrella toimintastrategiaamme ja tukenut työtäni operatiivisessa toiminnassa. Yhteistyössä ja tukenani ovat olleet asiantunteva johtoryhmä ja ammattitaitoiset työtoverit. Hyvä työyhteisö on auttanut eteenpäin vaikeinakin aikoina. ■

Lämmin kiitos teille kaikille
Varpu Kettunen

Det är i dag knappt sjutton år sedan jag inledde mitt arbete på Alzheimer Centralförbundet. Mitt arbetspensum är nu fyllt och jag ser fram emot livet som pensionär. Medan jag städade undan i mitt arbetsrum har jag påmint om mycket sådant jag redan glömt bort eller inte aktivt behövt komma ihåg. Ett sådant minne vill jag nu dela med er:

Jag har alltid varit ganska lat när det gäller fritidsintressen. Jag blir lätt entusiastisk, men många av de hobbyn jag provat på under åren har haft en tendens att slockna redan i begynnelsen. Då min mor i slutet av 80-talet insjuknade i Alzheimer gick jag med i en nygrundad demensförening. Min tanke var att jag skulle vara med bara så länge jag behövde för att komma underfund med vad den märkliga *demensen* gick ut på. Men den här gången gick det inte som tidigare, och hobbyn blev mitt arbete. Mitt tidigare värv inom den tuffa businessvärlden fick vika och ersättas av ett passionerat behov av att göra något jag, och kanske också andra, kunde ha glädje av. Jag trodde att jag vägledes av behovet att göra något gott, vilket ju är utgångspunkten för många medborgarrörelser.

Då jag tömde arbetsrummet stötte jag plötsligt på en intervju jag hade gjort under min första tid på jobbet. Jag blev ganska till mig då jag insåg att det i själva verket hade varit mitt dåliga samvete som gav impulsen att hoppa in i den för mig obekanta verkligheten inom social- och hälsovården. Jag konstaterar i intervjun att jag hade känt mig hjälplös i djungeln av tjänster inom socialvården då jag försökte hjälpa min mor, och inte lyckades ordna lämplig vård åt henne.

”Jag kom hit för att bli kvitt mina skuld-känslor”, sade jag då, med eftertryck.

Skuld-känslorna har småningom försvunnit. De har visserligen ersatts av känslor av otillräcklighet, men så är det ju för alla. Då förbundet inledde sin verksamhet var antalet insjuknade ungefär 60 000. Nu har antalet fördubblats. I början arbetade man under devisen ”Demens drabbar vem som helst” (Dementia ei valikoi uhrejaan), medan man i dag uppmanar människor att respektera sina rättigheter och tänka på sin hjärna (Pidä pääsi – ajattele aivojasi). Man betonar alltmer den förebyggande verksamheten, och

inte som i början bara det som hör ihop med den första tidens vardagsproblem på olika vårdanstalter. När det gäller ledarskapet har utmaningarna handlat om att jämka samman de passioner och realiteter som karaktäriserar allt patient- och anhörigarbete.

I min egen verksamhet har anhörigarbetet och de anhörigas situation alltid legat i centrum. Jag har ju också själv erfarenhet av det. Jag tycker fortfarande att utgångspunkten för all intressebevakning, allt utvecklingsarbete och alla medborgarorganisationer bör vara klienten själv och hans eller hennes anhöriga. Det är bara med den utgångspunkten värderingarna i verksamheten blir de rätta.

Centralförbundets organisation har under dessa år utvecklats enormt. Ett kansli på två personer har vuxit till en arbetsgemenskap med 18 anställda. Leena-hemmet har vuxit från 9 klientplatser till ett vårdhem med 24 platser. Antalet föreningar har vuxit från 12 till 44, och utgör i dag ett riksomfattande nätverk. Allt detta har varit möjligt tack vare gemensamma ansträngningar och allt det stöd ni professionella på området har bidragit med när det gäller att förbättra livskvaliteten och situationen för dem som lider av minnessjukdomar och deras anhöriga.

Det är med vemod, men också med full tillförsikt, jag överläter min plats åt min efterträdare Susann Mörck. Jag tillönskar Susann lika givande arbetsår som jag själv har förunnats.

Ingen klarar sig ensam. Styrelsen har under åren väglett oss i vår verksamhet och strategi, och stött mig i den operativa verksamheten. Ett stort stöd har jag också haft i styrgruppen av sakkunniga och i alla mina yrkeskunniga arbetskamrater. Den goda arbetsgemenskapen har varit till stor hjälp, också under svåra tider. ■

Ett varmt tack till er alla
Varpu Kettunen

-päivää 21.9. ja Muistiviikkoa 21.–27.9.

tapautumista sivuilta 35–39